

01 **ΠΟΛΙΤΙΚΗ**

Δεξιό διπλό χτύπημα

■ ΤΟΥ Δημήτρη Γκάζη

Εχουμε συνηθίσει και στο παρελθόν, τον Κώστα Καραμανλή και τον Αντώνη Σαμαρά να διαχωρίζονται από τις επιλογές του Μαξίμου, ασκώντας κατά περίπτωση σκληρή κριτική στο περιβάλλον του Κ. Μητσοτάκη και τον ίδιο. Είναι πρώτη φορά που οι δύο πρώην πρωθυπουργοί και εκφραστές σημαντικών τάσεων εντός της δεξιάς παράταξης και του κόμματος της Ν.Δ., να ενώνουν τις φωνές τους, εκφράζοντας τη βαθιά ανησυχία τους για την πορεία της χώρας, αλλά και για το μέλλον της παράταξης τους. Αφορμή η παρουσίαση του βιβλίου του διευθυντή της εφημερίδας *Εστία*, Μανώλη Κοττάκη, με τίτλο «Οι απόρρητοι φάκελοι Καραμανλή», που πραγματοποιήθηκε λίγες μέρες πριν στο Πολεμικό Μουσείο.

Τοποθετούμενη η κριτική των «δυσωρών», εντός της παράταξης τους και χωρίς εκφρασμένη πρόθεση να αμφισβητήσουν στην πράξη τα όρια που θέτει η πλευρά Μητσοτάκη, βάζοντας απτά εμπόδια λόγου χάρη στην πολιτική προσέγγιση με την Άγκυρα ή την επιλογή του δεδομένου συμμάχου του ΝΑΤΟ (την οποία άλλωστε τουλάχιστον ο κ. Σαμαράς υπηρέτησε μέχρι κεραίας και συνεχίζει να υπηρετεί), μοιάζει αδύνατο να δώσει διέξοδο στην κρίση του πολιτικού συστήματος που μετατρέπεται σε κρίση στρατηγικής για τη χώρα. Είναι άλλωστε τέτοιες οι δεσμεύσεις τους (με επίκεντρο τις επιλογές κατά την κυβερνητική τους θητεία) αλλά και ο εγγενής συστημισμός τους, που δεν επιτρέπει να συνδεθούν με κοινωνικές διεργασίες που θα μπορούσαν να αμφισβητήσουν καταστροφικές μεν, διαχρονικά εμπεδωμένες δε συστημικές επιλογές για την πορεία της χώρας.

Οι επιδιώξεις

Το κακό αποτέλεσμα της Ν.Δ. στις ευρωεκλογές και η έντονη συζήτηση που προκαλεί στο εσωτερικό της δεξιάς παράταξης είναι αδιαμφισβήτητη η βασική αφορμή αυτής της τοποθέτησης τους. Και οι δύο βλέπουν τη φθορά της κυβερνώσας παράταξης να αυξάνεται ραγδαία και επιδιώκουν να διαφοροποιηθούν από βασικές επιλογές, πιθανά διασώζοντας

μέρος της αξιοπιστίας της Ν.Δ. και της δυνατότητας να συνομιλεί με παραδοσιακά κομματικά της ακροατήρια που εμφανίζονται σήμερα δυσαρσημένα. Και οι δύο φαίνεται να διαβάζουν καλύτερα από τη νυν ηγεσία του κόμματος, τα μηνύματα, όχι μόνο από την αποχή στην χώρα μας, αλλά συνολικά από τον πολιτικό σεισμό στην Ευρώπη που δείχνει την αποδοκιμασία των συστημικών κομμάτων από τις κοινωνίες, προάγγελο σημαντικής πολιτικής κρίσης.

Ακόμα ο Α. Σαμαράς δείχνει να δίνει ιδιαίτερο βάρος στο ιδεολογικό στίγμα της παράταξης, επιμένοντας σε μια πιο παραδοσιοκεντρική ματιά (πατρίδα, θρησκεία, οικογένεια), και καλώντας τη Ν.Δ. να στρίψει πιο δεξιά (ακούγοντας τα μηνύματα από την Ευρώπη) για να εκφράσει την ιστορικά κομματική της βάση, κριτικάροντας ως έξωθεν επιβαλλόμενες μια σειρά επιλογές (woke ατζέντα) της νυν ηγεσίας της. Από την πλευρά του, ο Κ. Καραμανλής φαίνεται να δίνει ιδιαίτερο βάρος στο γενικότερο πρόβλημα κρίσης της πολιτικής εκπροσώπησης, κάνοντας λόγο για αλαζονεία του πολιτικού συστήματος που δεν ακούει τους πολίτες, κρούοντας τον κώδωνα

του κινδύνου για τις δραματικές συνέπειες για τη δημοκρατία αλλά και τη χώρα γενικότερα που είναι βέβαιο πως θα επιφέρει η συνέχιση αυτής της πορείας.

Ελληνοτουρκική συνεννόηση

Βασική αιχμή της κριτικής και των δύο αποτελεί η άρνηση του προωθούμενου πλαισίου εξομάλυνσης των σχέσεων με την Τουρκία, όπως αυτή επιβλήθηκε από τις ΗΠΑ και το ΝΑΤΟ, εγκαινιάσθηκε με την υπογραφή της Διακήρυξης των Αθηνών και συνεχίζεται με τον διμερή διάλογο μεταξύ Μητσοτάκη και Ερντογάν, τη θετική ατζέντα, τα ΜΟΕ και τον πολιτικό διάλογο μεταξύ των υπουργείων, αλλά και την εκφρασμένη πρόθεση για προσφυγή σε διεθνές δικαστήριο για την επίλυση των εκκρεμοτήτων διαφορών. Και οι δύο προειδοποιούν ότι προετοιμάζονται τετελεσμένα, που θα παρουσιαστούν ως θετικός συμβιβασμός, στο όνομα των «ήρεμων νερών στο Αιγαίο», τα οποία αποτελούν στην πράξη εκχώρηση κυριαρχίας και εδραιωμένων στο διεθνές δίκαιο κυριαρχικών δικαιωμάτων της χώρας μας. Χαρακτηριστική η αναφορά του Κ. Καραμανλή, ότι δεν είναι εφικτό «ένα δικαστήριο να αποφασίσει για την κυριαρχία

μιας χώρας».

Χαρακτηριστικές ήταν οι αναφορές και των δύο, στη σύνδεση των τουρκικών προκλήσεων, σε όλα τα μέτωπα, με την γενικότερη γεωπολιτική κρίση, και τις εξελίξεις σχετικά στον κόσμο μας, με την ανατροπή των συσχετισμών που διαμορφώθηκαν στον προηγούμενο αιώνα. Ενώ και οι δύο θεωρούν πως η δημογραφική ανάταξη, η στήριξη της αμυντικής βιομηχανίας είναι όροι για την εθνική ασφάλεια, κόντρα σε πολιτικές που σχετικοποιούν την ισχύ και την κυριαρχία της χώρας. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον είχε η αναφορά του κ. Καραμανλή για τον ρόλο της Ευρώπης στον πόλεμο, στην οποία τόνισε πως «αντί η Ευρώπη να πρωταγωνιστεί σε πρωτοβουλίες για κατάπαυση του πυρός και αναζήτηση λύσης στην βάση των συμφωνιών του Μινσκ, συχνά υπερθεματίζει σε φιλοπόλεμη συμπεριφορά. Αυτό όμως θα οδηγήσει πιθανότατα είτε σε διαρκή και επικίνδυνη περαιτέρω κλιμάκωση της σύγκρουσης είτε σε αναζήτηση διεξόδου σε μεταγενέστερο χρόνο όμως υπό ακόμα δυσμενέστερες συνθήκες». Ενώ συνέχισε κρούοντας τον κώδωνα του κινδύνου για τις αλυσιδωτές αντιδράσεις που μπορεί να έχει

αυτή η επιλογή και για την ευρύτερη γειτονιά μας και τα Βαλκάνια, στηλιτεύοντας μάλιστα, όπως και ο Α. Σαμαράς, τους κυβερνητικούς χειρισμούς στο ζήτημα του Κοσόβου.

Οι αντιδράσεις

Στην αίθουσα του Πολεμικού Μουσείου, βρέθηκε πλήθος κόσμου, ενώ ιδιαίτερα θερμές ήταν οι αντιδράσεις του κοινού στα σημεία κριτικής των ομιλητών που αφορούσαν τα εθνικά ζητήματα. Παρόντες ήταν και αρκετοί βουλευτές και στελέχη του κυβερνώσας κόμματος. Μπορεί η παρούσα Ντ. Μπακογιάννη, να έδειχνε σε πολλές στιγμές τη δυσφορία της για όσα ακούγονταν (ειδικά στις αναφορές για το Κόσοβο και τα ελληνοτουρκικά που την εμπλέκουν άμεσα), όμως δεν ήταν εξίσου ψυχροί με τους δύο πρώην πρωθυπουργούς όλοι οι συνάδελφοι της. Μια υπαρκτή τάση «δυσαρσημένων» συνεχίζει να καταγράφεται στη Ν.Δ. (το είδαμε και στην ψηφοφορία για τον γάμο των ομόφυλων ζευγαριών και στη συνεδρίαση της ΚΟ για το αποτέλεσμα της Ν.Δ. Οι δεσμεύσεις όμως και οι δεσμοί προς το κόμμα και το σύστημα του Μαξίμου (ακόμη και του ίδιου του Α. Σαμαρά για την υπόθεση Novartis) είναι μια πραγματικότητα δύσκολο να αμφισβητηθεί. Στην επίσημη Ν.Δ. σπεύδουν να διασκεδάσουν τις εντυπώσεις για το εξόφθαλμα αγεφύρωτο χάσμα με τους δύο πρώην πρωθυπουργούς. Διαχωρίζουν τον Κ. Καραμανλή ως πιο θεσμικό, από τον κ. Σαμαρά τον οποίο κατηγορούν πως παρουσίασε μια αντιπαραθετική δεξιά πλατφόρμα. Η κεντροαριστερά, στις διάφορες εκδοχές της, από τη μία επιχαίρει για τον πονοκέφαλο που έχει να διαχειριστεί ο κ. Μητσοτάκης εκ δεξιών του, από την άλλη βλέπουν στις παρεμβάσεις Σαμαρά-Καραμανλή, μια «ακροδεξιά στροφή» και μια προσπάθεια να εκφραστεί η «γραμμή Δεπέν στην Ελλάδα», ενώ κωφεύουν μπροστά στις επισημάνσεις κι των δύο τόσο για την κρίση εκπροσώπησης όσο και για τα εθνικά ζητήματα, στα οποία μάλιστα οι ίδιοι δεν φαίνεται να διαφέρουν και πολύ από τον κατά τα άλλα «εχθρό» Μητσοτάκη.